

4.maijs. Ko man nozīmē brīvība?

Kas ir brīvība? Miers, pašizpaušme, iespējas? Daba, putna lidojums vai saules stari? Vēsture māca mums, ka latviešu pagātne bijusi svešinieku rokās, teikšanas un izvēles mums nekad nav bijušas dotas. Kad runāt pretī bijis liegts, brīvības strauts tecējis asiņu vietā, vēl tagad daudzu neatkarības sapņi guļ kopā ar viņiem, cerību pilnajiem, iesakņojušies ar ozolu saknēm divus metrus zem zemes. Tās dzidrās acis nekad nebija redzējušas vispasaules dzīvību aiz neizbēgamajām dzelzs restēm, to plaušas nekad neieelpoja neizjusto brīvības gaisu, viņus vēja šalkas nesauca smilšainā takā paša gaitās. To idejas tika noskalotas varenās Daugavas krastos vai palika neizteiktas sudraba lodes iekšienē, kad tas mēģināja ar pēdējo elpas vilcienu, ar pēdējo sirdspukstu, sāļām asarām acu kaktiņos izteikt savu brīvību, bet pāri palika tikai asiņu traips un atmiņu mākoņi.

Bet kas brīvība ir man, jaunieci, kura dzimusi Latvijas „brangajos” suverenitātes gados, kad maizes rieciens uz galda ir pašsaprotama lieta, kad sarkanbaltsarkanais karogs plīvo līdz ar ziemeļrietumu vējiem, kad runāju tikai latviešu un latgaliešu mēlē? No visas sirds cenšos līdzietīgi izjust savu pirmsgājēju sāpes, to jūtas, tos, kuru pēdējie sirdspuksti ticēja neatkarības idejai, kuri līdz pēdējam elpas vilcienam elpoja patiesības gaisu. Tikai cerību lietus lija virs tiem... Mana neatkarība ir manā valodā, zinu, ka mani vārdi kā radiosakari var ceļot no viena galapunkta citā, tie var būt pateikti pilnā skaļumā un bezbailībā, zinu, ka varu mīlēt savu Latviju skaļi un patiesi. Mana brīvība ir grāmatu lappusēs, ikkatra nodaļa un ikkatrs burts ir manas iekšējās pasaules atspoguļojums, tas var man likt izjust visu, ko vēlos, visu, kam ticu, visu, kam ceru. Pati, rakstot ar melnā tintē iemērktu spalvu, zinu, ka mani vārdi var ceļot pāri taigas saltajām ainavām un savannas smilšainajiem skatiem, bet galvenais tie var ieceļot kādam sirdī, varbūt pat neticīgā un melīgā, varbūt pat klusā un kautrīgā, varbūt pat īstena latvieša... Man tika dāvāta naudas zīmēs nemērojama brīvība, tā ir vārda spēkā neaprašāma dāvana, kuru, sāk likties, neviens no mums nav pelnījis, dāvana, kura jāsargā kā trausls, visskaistākais zieds, zieds, kuram vēja plūsma var sabojāt grezno dzīslējumu. Tā ir kā dāvana, par kuru jā rūpējas un kuru jā lolo, kuru jā nodod saviem bērniem un mazbērniem, dāvana, kuru jā māca kopt no maza bērna dienām līdz pēdējam sirds pukstienam.

Mana brīvība ir mana izvēle. Kad vācu muižnieki lika latviešu zemniekam „vilkt” viņa saimniecību uz saviem kaulainajiem pleciem, kad pātagu sitieni atstāja sāpīgas fiziskās un garīgās rētas, kad izkopts asmens griezās roku tulznās un strutainās čūlās, manis nebija klāt... Tagadne. Mana neatkarība ir mana iespēja izvēlēties savu tagadni un neparedzamo nākotni, mans ceļš man jā mēro pašai, katrs krustojums ir atvērts manam domu gājienam, katra debespuse ļauj man lidot mēļajās, nepazīstamajās tālēs. Es drīkstu vēlēties, es drīkstu izvēlēties.

Mana neatkarība ir vienlīdzība. Tad, kad pagātnes bargajā laikā vienīgais, ko sievietē varēja darīt, bija šūt vai kopt sivēnmātes un raibās govīs, vīriešu dzimums, kaut drusciņ, bet spēja pašizpausties... Bet tagad es zinu, - manam vārdam, manai idejai, manai domai ir nākotne, daudzsološs turpinājums, teju vai visa pasaule ir zem maniem soļiem, palīdzīga roka, maiga un silta, sniedzas no katra pasaules nostūra. Mana vienlīdzība ir iespēja balsot. Šogad un citus gadus. Manu balsi ne tikai dzird, tajā ieklausās, manu redzējumu ne tikai redz, bet ierauga. Mana vienlīdzība ir jaunībā. Varbūt manu prātu neapskalo vecu dvēseļu un pieredzējušo personību domas, varbūt es nezinu visus pasaules noslēpumus un neesmu izlasījusi katra domātāja grāmatas, bet es esmu un varu darīt un rīkoties ... Teikt skaļi, tikpat skaļi, cik mani senči, un tikpat klusi kā maza bērniņa balss.

MANA brīvība nav tikai brīvība MAN. Neatkarība ir manu draugu neatkarība, viņu brīvība ir mana brīvība. Lai gan tagad nedzīvojam vēstures grāmatu lapās, aizmirst nebrīves laiku ir neiespējami. Reiz Vaira Vīķe-Freiberga teica, ka “nedrīkst upurēt brīvību ērtību labā”¹, nedrīkst aizmirst, ka brīvība izcīnīta asiņu kaujās, neskaitāmos upuros un ar lodi sirdī. Nedrīkst aizmirst ne tikai varoņus kaujas laukā, jāpiemin arī varoņi, kuri dzīvoja savu dzīvi, nezinot, kas ir izvēle un miers. Un galvenais mana brīvība ir jāsargā man, mūsu brīvība ir jāsargā MUMS!

Viktorija Maksimova

Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskola, 11.a klase

---

¹<https://www.fenikssfun.com/bildes/citati-3510>